

Uskrsnuće ruskoga naroda

Opaska uredništva: Rado donosimo ove refleksije ruskoga profesora o vlastitoj mu domovini, a samom g. profesoru i ovim putem na lijepim priložima za »Život« najljepše zahvaljujemo,

L Sovjetska ideologija,

SVJETSKA je revolucija temeljno načelo boljševizma. Uz ovu razornu silu susrećemo na cijelom svijetu još jednu drugu silu, katoličku Crkvu, u kojoj kršćanska civilizacija nalazi jedinu obranu proti valu materijalizma i borbenog ateizma svjetske revolucije.

Temeljna ideja boljševičke nauke jest materijalizam. No što znači ova riječ materijalizam? Za objektivnog čitaoca malo čudan odgovor daje sam Lenin. »Apsurdno je, kaže, tražiti definiciju riječi »materija«. Što znači: definirati? — Razjasniti jednu spoznaju nekom drugom spoznajom. To je nemoguće, kad se radi o materiji, jer je ona primarna.« Ovo razjašnjenje sjajno je u svojoj vrsti. Lenin kaže: mi ne poznajemo, ali mi štujemo — ignoramus et ignorabimus — ovoga materijalističkog boga, prvi uzrok svih kozmičkih, političkih i socijalnih događaja.

Materijalizam kao tumač socijalnog ustrojstva čovječanstva, to je prema boljševicima srčika Marxova djela. Mnogi su ruski boljševički pisci radili na nauci Karla Marxa i primijenili je na rješenje svih problema u ljudskom društvu. Tako Lunacarsky, Buharin, Semkavsky.

Boljševička je doktrina definirana do u tančine: utopija je to savršene budućnosti čovječanstva. Zemaljski raj obećan je svima, što trpe, svim nevoljnicima. Svako izrabljivanje, svako tlačenje, svaka socijalna nesloga — iščeznut će u komunističkoj budućnosti. Sva će prisilna sredstva biti suvišna: policija, tamnica, zakon. Ljudi — drugovi, slobodni i sretni živjet će bez ikakvog državnog nadzora. Ali za ostvarenje ovog zemaljskoga raja nužna je jedna samo pogodba. Sve klase moraju iščeznuti, cijelo ljudsko društvo mora biti izravnano. To je već Karlo Marx-tor, no označio: »Potpuno uništenje upravnog mehanizma i bezobzirna provala u domenu privatnoga vlasništva« nužna je za uspostavu komunizma. Lenin tumači to djelo ovako: »Takova će biti svjetska revolucija, da će u bitnosti uništiti stari režim. Novi poredak značit će potpuno uništenje tradicije u socijalnome životu, skok preko nekoliko stepenica k raju zemaljskom.« Lenin se ruga polaganoj i postepenoj evoluciji, on nijeće i odbija ublaženu modifikaciju sadašnjega poretka.

Krvavom revolucijom doći će komunisti do proletarijatske diktature: »Ona nikako ne znači konac klasne borbe: bitka će se produljiti novim sredstvima i pod novim oblikom.« Nije dosta uništiti samo kapitaliste, trebat će dotući i sve one male »renfcaše«, građane, seljake-posjednike. Ostat će jedna jedina klasa: proletarijat. Lenin predviđa: »Rat nemilosrdniji i ččajniji od svih dosad ratova, borbu bez milosrđa do potpunog istrebljenja neprijatelja.«

Volja komunističke stranke uredit će i javni i privatni život. Svaki otpor ima biti odmah skršen. Narodna ekonomija monopol je države. Rad je jedina vrijednost; vrijednost novca mora pasti. Lenin piše: »Pravit ćemo u velikim gradovima zlatne »pissoir«e, jer je to jedina korisna, pravedna i čovječanska upotreba zlata.« Za nabavu svega, što je nužno za državljane, komunistička će država uvesti obvezatni plan u svakoj narodnoj ekonomiji. Budući da je takav plan besmislen bez obvezatnoga rada, svi ee državljani-drugovi morati raditi ono i onako, kako odredi država. Propisanom radu odgovaraju dakako obvezatne i jednake pogodbe stana, hrane i još više: isti način mišljenja i vjerovanja,

Svi će biti proletarci, jednaki i jednakopravni članovi kolektivnog društva.

Proletarijat preuzima sada vodstvo države. Boljševici kažu: predašnp nob, radnik i seljak, čiji rad je iskorišćivala buržujska država, proletaraic jum» biti glavni voda, a buržoazija, nekadašnji tiran, mora služiti, Lenin uipoizoraT-a svoje pristase, da treba iskoristiti znanje buržoazije. »Polhjeda buržujske klape polovica je samo uspjeha. Trebat će je siliti da radi za svjetsku revoluciju, jer proletarci nemaju dostatnoga znanja, što su opet buržujci stekli stogodišnjom kulturom. Mi ćemo doći do cilja, kaže Lenin, samo ako uspijemo da radimo rukama svladane klase buržuja. Sasvim je ludo misliti, nastavlja, da će proletarci sami izvesti komunističko djelo,« Lenin nabraja ovdje inžinjere, liječnike, profesore, trgovce i. t. d. Dakako da ne treba vjerovati u iskrenost ovih jamaca i robova proletarijata: uhodenjem i grožnjom treba ih iskoristiti i aauzdati u isti čas.

Recimo, da svjetska revolucija uspije. »Tada će, kaže Lenin, boljševici biti manjina među svladanim ali još ne istrebljenim neprijateljima. Recimo, da se kapitalistička klasa već stropoštala, i da smo sa kapitalistima zauvijek obračunali. Ostaje nam još vrlo brojna klasa malih građana i posjednika, trgovaca, zanatlija i činovnika, U većini evropskih zemalja zauzima ta klasa više od polovice pučanstva. I nju moramo svladati« kaže Lenin. To će biti najpreča zadaća političke diktature pobjednika: zadaća komunističke stranke. Za ove preiazne periode proletarske kulture jedna će jedina stranka, komunistička, izvršiti svoju povijesnu zadaću. Stranke protivne komunizmu bit će lišene svake mogućnosti otpora. Uništena će biti sloboda govora i štampe. Politička sloboda i demokratska prava samo su buržujske predrasude. Mjesto buržujske slobode i ove pogibeljne kulture, što cvate u Americi i po savremenoj Evropi, započet će nova, proletarska

USKRSNUĆE RUSKOG NARODA

kultura, kolektivistička kultura, koja ruši vjeru, moral, obitelj i domovinu. Sve ove visoke vrednote svakoga ljudskog društva treba srušiti i nadomjestiti kolektivističkim normama krajnjeg utilitarizma.

Konačna je dakle svrha boljševizmu svjetska revolucija.

Nikada ne ćemo shvatiti ni ideala ni politike boljševizma, ako ne pregledamo cilj svjetske komunističke revolucije.

Sam Lenin je tvrdio, da boljševička revolucija mora pobijediti, jer je ona prije svega svjetska. Po njemu revolucija u SSSR bila je samo dio svjetske, samo početak i nužna baza za njezin daljni razvitak.

Buharin i Zinovjev, bivši vođe komunističke stranke slažu se u tom potpuno s Leninom, koji piše g. 1921.: »Kad smo započeli svoju rusku revoluciju, bilo nam je svima jasno, da ona ne će dugo izdržati bez svjetske.«

Iz mojih uspomena na prve godine ruske revolucije iskače osobito činjenica, da je boljševicima dala njihovo pravo oduševljenje baš ona vjera i pouzdanje u svjetsku revoluciju, koja će u skoro vrijeme planuti. Njihova vjera jest vjera u socijalno oslobođenje čovječanstva. Istina zahtijeva, da spomenemo, kako je na početku revolucije mnogo boljševika i život svoj izložilo za ovu ideju. Jako točno se sjećam, kako se u Petrogradu g. 1918. sakupljale hiljade i hiljade mladih proletaraca, tih boraca boljševičke revolucije, pred oglasima s ovakvim natpisima: »Nek plane revolucija kao svjetski požar, satrimo buržoaziju!« Na oglasima vidio si palače, crkve i dvorce u plamenu. 28. lipnja 1930, Stailin izriče isti princip kod otvorenja 16. kongresa treće internacionale: »Svladat ćemo pod Leninovim barjakom cijeli svemir svojom proletarskom revolucijom, živio leninizam!«

2. Kako se mora realizirati svjetska revolucija?

Lenin je tvrdio, da treba uvijek napadati bez računanja i krzmanja. Prije svega napadaj, a onda će se vidjeti, što treba činiti. Tako je mislio Lenin; za isti cilj upotrebljavaju boljševici g. 1932. metode znanstveno proučene i iskustvom često potvrđene.

a) teror.

Glavno sredstvo u borbi jesit strahovlada, terorizam. Ova bolna statistika osvjedočit će nas o razmjeru tog terora:

Od početka revolucije do danas boljševici su ubili 80 biskupa, 1500 svećenika, 7000 redovnika i časnih sestara. U tamnicama čamii još 50 hiskupa, 4000 jsvećenika i 1000 redovnika i redovnica. Bmoj drugih žrtava boljševičkog tenora ne možemo ni približno izračunati A boljševička mučenja atrašnija su d oid same smrti

Fizičko mučenje usiko je vezano s moralnim. Ne čudimo se, da od 45.000 provalnika na -strašnim Solovecki-otocima dnevno umire pedesetak žrtava.

USKRSNUĆE RUSKOG NARODA

U posljednje vrijeme boljševici upotrebljavaju tnekamička sredstva za mučenja, m. pr. svežu žrtvu u uisku izdubinu i uprave joj u oči mlaz električkoga »svijetla vri« visoke napetosti. Kad dugo traje, ta muka postane nesr.čna i duboko pomuti cijeli živčani sustav.

Osjećam se potpuno nemoćnim da vam opišem cijeli sistem boljševičkoig tenora. Tko hoće da to dobro »shvati, mora sam proći »kroz njegove pandže.

Boljševici su terorom svladali Rusiju i drže je pod svojim jarmom. Da »vladaju Evropu, upotrebljavaju druga sredstva:

b) propaganda, »pjatiljetka« i dumping.

Prije svega propagandu komunističkih ideja. Naći ćete u svakom evropskom većem gradu komunističkih grupa, koje su izravno pod vodstvom odbora treće internacionale.

Drugo sredstvo za rušenje buržujskog režima jest ekonomijska boljševička politika. Nije moguće shvatiti ove politike, ako je promatramo samo sa stanovišta interesa ruske države. Konačni cilj te politike nije procvat i bogatstvo nacijske ruske ekonomije nego svjetska revolucija.

Glavovita »pjatiljetka« mora služiti ovoj svrsi. Proglas samoga plana glasi ovako: »Neposredni je cilj »pjatiljetki razvitak produktivnih sila narodnoga gospodarstva u SSSR. Mi ćemo uspjeti da izvršimo svoju gigantsku zadaću jakim industrijalizacijom i uspostavom čisto komunističkog režima. Tako ćemo u ovih 5 godina stići i preći ekonomiju najnaprednijih kapitalističkih zemalja. Tako ćemo definitivno svladati kapitalistički a uvesti socijalistički sistem na cijelom svijetu.«

Moramo priznati, da je »pjatiljetka« realizirana, i da su boljševici prilično uspjeli u svim granama industrije. Oni su n. pr. podigli na Dnjepru »dnjeprostraj«, hidroelektričku centralu, koja proizvod' upravo strahovitu snagu. U Uralu nalazimo novi grad Magnetogorsk, koji je nikao uz silno bogate rudnike. Kako da protumačimo taj uspjeh boljševika?

Odgovor je jednostavan: prisilnim radom. Bez milosrđa i bez grizodušja boljševici izrabljuju radnu snagu ruskoga naroda, koji je, da tako kažem, pravo roblje. Hiljade i hiljade radnika i seljaka bacaju boljševici daleko na sjever, u gole pustinje središnje Azije, svakamo, gdje ih treba tiranska »pjatiljetka«.

To boljševičko roblje nalazi se u jadnim higijenskim prilikama, trpi glad i umire od raznih epidemija.

Spomenut mi je mimogred, da nove industrije kao izvoz amijanta nikako ne pospješuju dobro pučanstva. Naprotiv unatoč bezbroj novih tvornica i bogatih rudnika blagostanje sve više pada.

Razlog i svrhu ovoga paradoksnog sistema možemo protumačiti samo pripremom na svjetsku revoluciju. U zgodan i pravi čas poplaviti će goleme količine robe i sirovina kapitalistička svjetska tržišta i zadati smrtni udarac kapitalističkom sistemu. To znači dumping.

Lokalni će onda komunisti upotrijebiti čas ekonomijske katastrofe i vješto podići revoluciju. Pomagat će im prema potrebi snažna boljševička armija.

c) vojska.

Upozoravam čitaoca osobito na to, da je boljševička vojska zaista snažna. Evo što piše službeni list: »Zračna flota«: Zračne linije prelaze sada cijelu Rusiju i dosižu čak do Turuhanskog Kraja u sjevernoj Sibiriji. Boljševici se nadaju, da će njihova zračna flota, koja je po broju na drugom mjestu u Evropi, brzo zauzeti prvo mjesto na cijelome svijetu. Ovi podaci iz službenih novina svjedoče o kakvoći i spretnosti boljševičkih pilota: Zrakoplovac je Golovin letio neprestano 40 sati 50', dok je prije taj svjetski rekord pripadao Američaninu Cooku sa 21 sat 34'. Isti pilot Golovin letio je na putničkom avijonu 10 sati 56, dok je taj rekord pripadao Nijemcu Ferdinandu Schultzu sa 9 sati 22'. Na istom je meetingu Stepančenko napravio 29 loppinga.

Boljševička se vlada osobito brine za ratnu zračnu flotu. Navest ću samo dvije činjenice: Boljševici upotrebljavaju najviše sasvim niski let, koji je najpodesniji da iznenadi neprijatelja. Onda otrovni plinovi sačinjavaju najgroznije oružje njihove zračne flote. Poznam više sveučilišnih profesora kemije, koji rade u tvorničkim laboratorijima nedaleko od Moskve.

3, Analiza boljševizma, ruske i zapadnoevropske duše.

Najstrašnije im je ipak oružje propaganda vlastitih ideja. Poznato je, da ima u Evropi odličnih ličnosti, koje povlađuju boljševičkim idejama i čeznu za njihovim ostvarenjem. Da ne nabrajam toliko drugih, spomenut ću samo pokojnoga Anatola Francea, glasovitoga dramatičara Bernarda Schawa i njemačkog astronoma Einsteina.

Pitamo se: kako je moguće, da se boljševička ideja širi Evropom? Ovo pitanje usko je povezano sa slijedećim: što je u glavnom boljševizam? Drugi put ću reći koju o apsolutnoj laži boljševizma, o negaciji Boga, o ateizmu.

No boljševizam kao boljševizam historijski je i vrlo zapleteni fenomen; polazeći s krivog stanovišta, on nosi u sebi i relativno istinitih ideja. Istina je negativnoga karaktera: kritika kapitalističkog sistema i kršćanskih crkava, kad ove napuštaju svoje vjerske baze i ne izvršuju više svojega ideala. Ova je kritika gorka za nas, ali nije sasvim kriva. Istina je isticanje etičke vrijednosti rada, duševnoga i tjelesnoga, najnižega i najprostijega. Istina je, ali samo teorijska, odbijanje izrabljivanja radne proletarske snage i priznavanje socijalnih i jednakih prava za svakoga. Istina je priznanje nadnarodnoga jedinstva svakoga čovječjeg bića. To su evo glavne boljševičke teze: socijalna pravda, ideja nadnarodnosti i konačno apsolutizam u svim svojim odlu-

USKRSNUĆE RUSKOG NARODA

kama, koje su vlastite ruskoj misli i proizlaze iz ruske povijesti. Sve vlastitosti i vrline ovih ideja nijesu nikako protivne ideji kršćanstva. Naprotiv, drugi ću puta dokazati, da je rješenje socijalnoga problema na religijskoj bazi rješenje čisto rusko.

Ovom rješenju socijalnoga problema na vjerskoj bazi, što ga predlaže ruski duh, Evropa je suprotstavila svoje, sagrađeno na krajnjem materijalizmu. Francuski, engleski i njemački socijalisti, a nadasve Karlo Marx stvorili su potpuni sistem socijalne nauke. To se mora istaknuti, jer ruski duh nema u svojoj kolijevci dostatne stege, da si izgradi potpuno sistematsku doktrinu. To lakše pada onda pod utjecaj svih doktrina, koje mu se čine savršenim sistemom bez nedostatka.

Činjenica je, da visoka ruska kultura 19. vijeka, koja je dala toliko remek-djela u najrazličitijim granama, nije gotovo ništa napravila na području sistematske misli (filozofije i teologije). Treba li uopće da govorim o 19. vijeku? U muzici imena kao Glinka, Cajkovsky, Rimski-Korsakov, Skrijabin, Musorksky, Rahmaninov, Prokovjev kazuju dosta; na pozornici naš suvremenik Šaljapin nije izuzetak; uz njega se blistaju na ruskoj pozornici Sobioov, Figner i mnogi drugi. Glasovita plesačica Pavlova bila je jedna od mnogih kazališnih korifeja, U znanosti su slavni matematik Lobačevski, kemik Memdelejev, bakteriolog Mešnikov, fiziolog Pavlov, historici Vinogradov i Rotovzev, Na području pak filozofije i teologije iskače jedno jedino ime velikoga katoličkog ruskog filozofa Vladimira Solovjeva.

Rus nema sistematske misli, koja to više začarava, što je jedinstvena i ne pripušta manjaka. To nam tumači uspjeh nauke Karla Marxa. On je pružio Rusima žednim socijalne pravde sistem i spekulativan i praktičan. Stavio im je pred oči cilj i pozvao ih na direktnu akciju. U isto je vrijeme ta doktrina naoko bez nedostataka nosila u ateizam i bezbožnost. Kad ovo dobro promotrimo, moramo priznati, što je vrlo važno za nas katolike, da ruski boljševizam u svojim temeljnim točkama vuče lozu sa Zapada.

Francuski socijalni mislioci kao Fourier i njemački socijalisti i materijalisti bili su učitelji ruskih socijalista. To nam i razjašnjava, činjenicu, da boljševička propaganda osvaja sve brojnije pokrajine po Evropi. Samo borbom protiv zapadnih baza boljševizma moći ćemo zaustaviti pogibao i širenje boljševičkih ideja, materijalizma, komunizma i ateizma.

Ja smatram, da je dužnost za sve iskrene katolike da u isto vrijeme podignu i učvrste pozitivne vjerske vrijednote i dadu vjersko rješenje socijalnog pitanja. Ja smatram ovu borbu protiv boljševičkog ateizma internacijskim problemom, jer je i sam boljševizam internacijski: internacijski u svojoj nauci, kako smo vidjeli, internacijski u osoblju, koje sačinjava moskovsku vladu. Istina je, većina vladinih članova nosi rusko ime; ali to su većinom samo ratna imena, koja pokrivaju druga imena vrlo raz-

ličnih zvukova. Ime Stalin lijepo zvuči za rusko uho; stal znači ruski čelik, Lenin je dao to ime današnjem diktatoru, da istakne njegovu jaku volju. Pravo mu je ime Soso Đugašvili, rodom iz Kavkaza, u čijoj je obitelji mržnja na Rusiju bila odvajkada sveta. Voda bezbožnoga ruskog pokreta Jaroslavski jest Gobeimann, Klara Zetkih nije jedina Njemica u Moskvi. Kraj nje vidimo J. Doberta, Maxa Holzera i druge. Osobiti utjecaj ima Madžar Bela Kuhn, Vode Čeke bili su Poljaci Džeržinski i Menžinski, Lazis i Peters. Kao što je boljševička stranka internacijska svojom upravom i naukom i svojim ciljem, tako je isto internacijska svojom borbom za svjetsku revoluciju i ratom protiv Boga, a napose protiv kršćanstva.

Ako поближе promotrimo bezvjerski pokret u sovjetskim zemljama, opazit ćemo veliku razliku između bezvjerja boljševičke Rusije i sve većeg bezboštva u zapadnoj Evropi. Često sam puta susreo bilo u Parizu bilo u Berlinu bilo u Pragu pravih bezvjeraca, koji su živjeli sve do smrti bez i jedne misli na Boga, koji nikada nijesu oćutjeli ni najmanje vjerske emocije. Moram reći, da nijesam nikad vidio takovih primjera u Rusiji. Rus se nikada ne može oteti pomisli na Boga pa makar on bio i bezvjerac. S ovom pomišlju mora on uvijek računati bilo da se podvrgava dubokoj vjeri u Boga Stvoritelja Svemogućega bilo da se proti Njemu bori. Jest, može se reći, da bezvjerstvo u Rusiji ostaje religija, religija puna tame, une religion a rebours (naopaka vjera), ali ipak religija.

4. Boljševizam grob religije?

Samo se od sebe nameće pitanje, nije li ova »religion a rebours« konačno iskorijenila pravu vjeru kršćansku. Ja tvrdim, da nije. Uspjehu, što ga bilježi u službenim izvještajima vođa ateizma u Rusiji Jaroslavski-Gobelmann, kad govori o sve golemijim brojkama ateista sovjetske Unije, moramo suprotstaviti neke činjenice: Prenesimo se u duhu na jednu bezvjersku sjednicu, koju Unija organizira n. pr. u kakovoj tvornici, Svi činovnici i radnici moraju na sjednicu. Tada službeni agitatori razlažu bezvjersku doktrinu. Svi moraju slušati bez i jedne primjedbe. Na koncu predsjednik stavlja ovo pitanje: »Drugovi, predlažem, da se svi upišemo u »društvo bez Boga«. Tko je protivan mojem predlogu?« Lako razumijemo, da je rijetko tko tako hrabar, da se usprotivi, jer bi odmah jadnik izgubio službu te zapao s obitelji u nevolju i glad. Tako pravi Gobelmann svoje velike brojke.

Mnogo simptoma odaje kod Rusa veliku nostalgiju za pravom vjerom. Čujmo najprije proteste duha protiv materije! Od 1919. do 1923. opstojala je u Moskvi »Slobodna akademija duhovne kulture«, Ustanovili su je neki učeni profesori i literate kao afirmaciju primata duha nad materijom. Organizirali su javna predavanja i prepirke. Pomalo je čedna akademija obuhvatila goleme dimenzije. Boljševici je ukinu 1923. i osnuju sami javne prepirke

između vjernika i bezvjeraca. Diskusije su urodile lijepim plodovima za vjetru. Moj znanac prof. B., koji je sada nalazi u Parizu, pripovijedao mi, kako se i sam nekoliko sati prepirao na takovoj sjednici s bezvjercima. Da dođe do saonica, morao je proći kroz uzbuđenu svjetinu. Za saonicama trčao je dugo neki mornar i uzbuđeno zapitkivao: »Dakle vi kažete, da opstoji Bog, da opstoji Bog?« Ovo je pitanje imalo tragičko značenje za toga mornara. Mornari su igrali odlučnu ulogu za vrijeme boljševičke revolucije, Mnogi su izvršili grozних zločina. Jasno je dakle, da je ovo pitanje, stavljeno mojem prijatelju, imalo tragičku i apsolutnu važnost za siromašnoga mornara. To pitanje isto je tako važno za svakoga Rusa bio on neprijatelj crvene vlade bio on boljševik i bezvjerac, pače za ovog posljednjega najvažnije.

Danas nema više javnih diskusija o ateizmu i vjeri. Svako slobodno vjersko djelovanje strogo je zabranjeno. Vjerski život u Rusiji naliči životu u katakombama. Kao za vrijeme prvih kršćana tako su i sada ruske katakombe pune duboke religioznosti.

Istina, malo je svećenika u Rusiji, gotovo ih i nema. (U Petrogradu 2, Moskvi 2, a nedavno još 22.) Ono malo crkava, što još stoji, često je prazno za svetih obreda, jer jao onome, koji ih posjećuje. Ali nije to znak, da je vjera uništena. Jedan katolički svećenik, koji je nedavno došao iz Rusije, pripovijedao mi, da reora gotovo svake noći primati posjete. Iza ponoći kucaju ljudi na prozor i zahtijevaju sv. sakramente.

Znam puno primjera, ali se usuđujem spomenuti samo jedno ime. Gđa Đeržinski je sestra bivšega groznog vođe Čeke, najpoznatijega i najstrašnijega boljševika. Ona jest i pokazuje se osvjedočenom katolikinjom. Svaki dara ide k sv. Misi i često se pričešćuje. Boljševici joj prigovaraju i zanovijetaju, da »prlja« bratovu Uspomenu, no ona ostaje nepokolebljiva. Ipak se ne usuđuju da urade štogod protiv nje, ta sestra je preslavnoga šefa!

Gdje nema svećenika, tu se vjernici sastaju u malim grupama, da čitaju i tumače sv. pišmo, koje uz druge pobožne knjige prepisuju, jer nema tiskanih. Čudesna je upravo brzina, kojom se ovakove nove knjige i spisi šire Rusijom: danas jedan vjerski spis kola Petrogradom, a za dva tri dana čita se već u Moskvi, a za tjedan dana već je u Kavkazu.

Ima li u Rusiji vjernika, koji javno ispovijedaju svoju vjeru? Baš to je važno, da ima mnogo mučenika seljaka i radnika. Prije dvije godine donijele su boljševičke novine sliku križara seljaka sa župnikom na čelu, koji su prisili na svoje odijelo križ, da dokažu vjernost Kristu. Svi su bili bačeni u tamnicu, osuđeni i pobijani.

Sami boljševici priznaju, da uz komsomole (Komunistička mladost) ima svuda po školama, tvornicama i selima Kristomola, mladosti Kristove. U posljednje vrijeme ušli su u trag tajnom društvu »boraca duha«, koje organizira tajne sastanke i pripravlja religijski preporod ruskog pučanstva.

5. Ruska Crkva i boljševizam.

Ako su boljševici i uspjeli da unište vanjsku crkvu, nutarnjeg hrama vjere nijesu srušili. Pad je službene ortodoksne crkve sigurno tragička posljedica njihove tiranije. Deset godina herojske borbe proživljava ta crkva, dok konačno boljševici ne skrše svaku otpornost. Patrijarha Tihon brani prava crkve do smrti 25. ožujka 1925. Jer je predvidio, da će izbor novog patrijarhe biti zabranjen, označi pred smrt za svoga nasljednika biskupa Petra. Ovoga bace boljševici u progonstvo, gdje je još i danas, a njegovog nasljednika biskupa Sergija svladaju nakon duge borbe. On proglašuje u jeseni 1927., da je sovjetsko dobro ujedno dobro pravoslavne crkve, a 1930. izjavljuje jednom stranom novinaru, da na teritoriju SSSR nema nikakvoga vjerskog progonstva. U toj izjavi napada Sergije žestoko našeg svetog Oca Papu. Značajno je, da je Sergije tri dana kasnije 19. veljače molio vladu, e olakša teško breme, što tišti crkvu u Rusiji; tako je sam potvrdio, da je crkva proganjena.

Ne usudujem se ni jednom riječi osuditi biskupa Sergija; tko je iskusio sovjetski despotizam, taj zna, kako je teško dugo se opirati i biti junakom.

Možda je htio time samo ublažiti usud svojih crkava ne misleći pri tom na svoju udobnost. Svakako je njegov čin razdvojio i rascijepio nisku crkvu; ima ih sada više i svaki si prisvaja naslov »ortodoksne«. Od velike je važnosti, da su se pocijepali i sami emigranti, koji nisu pod boljševičkim nasiljem. U Parizu su sada tri razne ortodoksne zajednice. Duboki razlog ovome cijepanju jest u tom, što Rusi ne znaju zapravo, što je to crkva. Ortodoksna je crkva sačuvala od raskola 1054. sve sakramente i nauku 7 prvik ekumenskih koncila, ali je tokom vremena izgubila katoličku nauku o crkvi. Crkva se u Rusiji baš zato dijeli i cijepa u ovim teškim vremenima, jer nema ove temeljne nauke u crkvenom životu. Za svakoga Rusa postoji danas veliko pitanje, gdje je prava crkva. **Vlada** je prije uzdržavala jedinstvo crkve. Te moći više nema. Crkva se raspada i tamo, gdje uživa potpunu slobodu.

6. Vjerujem u uskrsnuće.

Katolički su Rusi uvjereni, da jedino oni mogu dati siguran i jasan odgovor na tako tragičko pitanje za svakoga Rusa. Taj je odgovor konzekventan i apsolutan, jer se temelji na riječima Kristovim upravljenim prvaku apostola, Petru: »Tu es Petrus (Ti si Petar)«. Ta Crkva ne može biti satrta ni od jedne nepovoljne prilike ni od jedne bezbožne vlade, jer ona ima obećanje: »Portae inferi non prevalebunt adversus eam (Vrata je paklena ne će nadvladati)« **Mt. 16, 18.**

Mi katolici, imajući sasvim katoličku koncepciju o Crkvi i vjerujući jednako kao svi katolici i slušajući jednako crkvenu

vlast, mi imamo i hoćemo svakako da sačuvamo svoju istočnu pobožnost, svoj istočni oblik crkve i svoju istočnu rusku liturgiju. Ali mi ne očajamo, mi smo uvjereni, da će Rusija biti spasena. To je spasenje u vjerskoj obnovi i povratku k Bogu. To je jedino uspješno sredstvo proti boljševizmu. Mi ruski katolici, mi se nadamo, da će taj povratak Bogu ujedno biti povratak miloj Majci našoj Crkvi katoličkoj, jer mi odgovaramo na rusko pitanje; gdje je prava crkva odgovorom, koji potpuno odgovara narodnom ruskom karakteru. Naš je odgovor radikalni i konzekventan. Mi im dajemo nadnarodnu koncepciju Kristove Crkve, koja ne poznaje ni Židova ni Grka i koja poziva sve narode, da se natječu u konstruktivnom radu za kraljevstvo Kristovo. Mi napokon ne isključujemo socijalnoga problema kao što to radi ortodoksna crkva. Naprotiv mi imamo kršćansko rješenje toga problema u papinskim enciklikama.

Čvrsto vjerujemo u uskrsnuće Rusije iz ove prividne smrti, u koju je utonula. Jest, bit će to pravo Uskrsnuće. Uskrs je najveća svetkovina liturgijske godine u očima svakoga Rusa, Tko je jednom pribivao ruskom obredu uskrsne noći, ne može toga nikada zaboraviti. Počinje se u ponoći, a svršava u zoru. Svećenik proglašuje: »Krist je uskrsnuo,« zvana zajeknu, a vjernici se bratski grle. Car ljubi svoga stražara, i najbogatiji cjeliva najsiromašnijega. Osobe, koje se nikako ne poznaju, susreću se ko braća i sestre i cjelivaju se.

Veliki ruski romantik Leon Tolstoj uzeo je za naslov svoga posljednjeg romana: Uskrsnuće. Uskrsnut će ruski narod i vjerski i duhovno će se obnoviti. Naša će snaga biti u vjeri našoj u sve-mogućega i milosrdnoga Boga.

Radi toga i gledaju boljševici u nama katolicima svojeg najstrašnijeg neprijatelja. Mrze nas, progone nas. Mržnjom svojom progone najviše Sv. Oca, ali ga u isto vrijeme čine najmilijom osobom u ruskom pučanstvu. Oni ga meću na čelo križarskoj vojni protiv boljševizma, oni ga nazivlju osnivačem i širiteljem te vojne. Budući da narod mrzi svoga tiranina i čezne za oslobođenjem, Sv. je Otac u njegovim očima spasitelj. Što više boljševici pogrdju Kristovog Namjesnika, to ga Rusi više ljube.

Sveuč prol. L Puzina (Pariš)